Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Patrick Swinkels
p.swinkels@nijmegen.nl
T 024 – 329 0651205612

Ons kenmerk
D240355628

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 23 april 2024
Onderwerp Voortgangsbrief luchtkwaliteit en bedrijven Nijmegen West en Weurt

Geachte leden van de raad,

De gemeente Nijmegen werkt aan een veilige en gezonde leefomgeving voor haar inwoners. Luchtkwaliteit is daarbij een belangrijk thema, want goede luchtkwaliteit heeft een positieve invloed op de gezondheid. Om deze reden heeft gemeente Nijmegen een Uitvoeringsprogramma lucht 2020-2030 en zijn we in januari 2020 aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord (SLA). De lucht wordt de laatste jaren steeds schoner, maar we zijn er zeker nog niet. Daarom werkt gemeente Nijmegen, samen met andere overheden, inwoners en bedrijven onverminderd door aan betere luchtkwaliteit.

Dat doen we ook voor Nijmegen West en Weurt. Daar bevindt zich een groot binnenstedelijk bedrijventerrein TPN-West dat werk biedt aan circa 9000 mensen en allerlei producten, diensten en innovaties levert. Tegelijkertijd heeft dit bedrijventerrein een groot aantal omwonenden betrekkelijk dichtbij.

We trekken hierin samen op met de gemeente Beuningen en de provincie Gelderland en worden hierbij ondersteund en geadviseerd door ODRN en ODRA. Waar nodig en mogelijk werken we hierin samen met omwonenden en bedrijven en met andere partijen zoals het RIVM en de GGD.

In maart 2023 hebben wij u hierover voor het laatst over geïnformeerd. Met deze brief geven wij u een update over de voortgang van ons werk bij bedrijven op TPN-West om de luchtkwaliteit rondom het bedrijventerrein te verbeteren. Deze brief gaat niet over onze aanpak van andere bronnen van luchtverontreiniging zoals mobiliteit, scheepvaart en houtstook.

Leeswijzer
In deze brief worden de volgende onderwerpen besproken:
- Invloed van de industrie op de luchtkwaliteit in Nijmegen West en Weurt
- Luchtkwaliteit in Nijmegen West en Weurt
- Geuronderzoek en geurbeleid

- Inventarisatie zeer zorgwekkende stoffen door ODRN
- Project gezonder vergunnen
- Vervolg rapport industrie en omwonenden van de Onderzoeksraad voor Veiligheid
- Communicatie en samenwerking met de omgeving
- Milieutoezicht bedrijven
- Vooruitblik op de komende maanden

Invloed van de industrie op de luchtkwaliteit in Nijmegen West en Weurt
Een groot deel van alle schadelijke stoffen die in Nijmegen in de lucht zitten is afkomstig van bronnen buiten Nijmegen[1]. Daar hebben we niet direct invloed op. Ongeveer 27% van al het fijn stof dat in Nijmegen wordt uitgestoten is afkomstig van de industrie. Aan de uitstoot van stikstofoxiden en benzeen in Nijmegen draagt de industrie ongeveer 7% bij. Daar komt bij dat door ruimtelijke inpassing industriële bronnen een grotere afstand hebben tot woningbouw dan andere bronnen zoals verkeer en houtstook. Dit maakt dat we in onze metingen en berekeningen van de luchtkwaliteit geen verschil zien in de luchtkwaliteit tussen de wijken in Nijmegen West en Weurt en andere wijken in Nijmegen voor fijn stof, stikstofdioxide en benzeen.

Dit neemt niet weg dat aandacht nodig blijft om de uitstoot van schadelijke stoffen door de industrie beter in beeld te krijgen en verder terug te dringen. Zo hebben we op dit moment geen volledig zicht op de emissies van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) door de industrie op TPN-West. Ook blijft, zeker rondom TPN-West, aandacht nodig om meer inzicht te krijgen in de stapeling van verschillende stoffen en de gevolgen daarvan voor de volksgezondheid. Tijdens bijeenkomsten met omwonenden blijkt dat met name dit aspect veel vragen en zorgen oproept. We werken daaraan door:

- ODRN een inventarisatie te laten uitvoeren naar het gebruik van ZZS op TPN-West (zie verderop in deze brief);
- de registratie van alle industriële emissie op TPN-West te verbeteren (één van de vervolgmaatregelen n.a.v. het rapport Industrie en Omwonenden van de OvV);
- te participeren in het ToxDown project van het RIVM;
- er bij het ministerie I&W en de Tweede Kamer meermaals op aan te dringen meer te investeren in de kennis en kennisdeling ten aanzien van (de stapeling) van schadelijke stoffen.

Luchtkwaliteit in Nijmegen West en Weurt
Zoals hiervoor gesteld is de bijdrage van de industrie relatief beperkt en zien we daardoor in Nijmegen weinig verschil in de luchtkwaliteit per wijk. Sinds 2005 worden er door gemeente Nijmegen structureel metingen van de luchtkwaliteit uitgevoerd op het niveau van de leefomgeving, ook wel immissiemetingen genoemd. Inmiddels doen we dat op 54 plekken in Nijmegen en Weurt. De meeste metingen worden uitgevoerd rondom TPN-West. Ook laten we als onderdeel van milieutoezicht regelmatig metingen uitvoeren bij individuele bedrijven om te controleren of er niet te veel schadelijke stoffen of stoffen die

[1] Maximaal 20% van de concentratie fijn stof PM10, 10% van de concentratie fijn stof PM2,5 en 50% van de concentratie stikstofdioxide in de lucht van Nijmegen wordt uitgestoten door lokale Nijmeegse bronnen. De rest is van buiten Nijmegen afkomstig. Dit is de zogenaamde achtergrondconcentratie.

geurhinder veroorzaken worden uitgestoten, ook wel emissiemetingen genoemd. Alle meetresultaten worden weergegeven op onze website West en Weurt - Luchtkwaliteit.

Algehele conclusie is dat op alle meetlocaties wordt voldaan aan de huidige EU-grenswaarden. We liggen op koers om in 2030 de nieuwe aangescherpte EU-grenswaarden te halen. Al levert de aangescherpte EU-grenswaarde voor stikstofdioxide mogelijk knelpunten op. We voldoen, net zoals in het overgrote deel van Nederland, nog niet aan de nieuwe WHO 2021 advieswaarden. Een verdere duiding van de meetresultaten wordt gegeven in de Voortgangsrapportage luchtkwaliteit gemeente Nijmegen 2022.

	SLA streefdoel voor 2030	**Nu wettelijk verplicht**	**Vanaf 2030 verplicht**	**EV voorstel: naar toe werken na 2030**
	WHO-advieswaarden (2005)	Huidige EU-normen	Nieuwe EU-normen	WHO-advieswaarden (2021)
NO2	40 ug/m3	40 ug/m3	20 ug/m3	10 ug/m3
Fijn stof PM10	20 ug/m3	40 ug/m3	20 ug/m3	15 ug/m3
Fijn stof PM2,5	10 ug/m3	25 ug/m3	10 ug/m3	5 ug/m3

Tabel 1: overzicht grens- en advieswaarden NO2 en fijn stof

Geuronderzoek en geurbeleid

Om een goed beeld te krijgen van de geuremissie hebben we, samen met de gemeente Beuningen, in 2023 geuronderzoek laten uitvoeren voor het bedrijventerrein TPN-West. Middels een vooronderzoek zijn alle bedrijven in beeld gebracht die vanaf de openbare weg te ruiken zijn. Het bleek hier te gaan om 6 bedrijven. Vervolgens is bij deze bedrijven geuronderzoek uitgevoerd om een actueel en juist beeld te krijgen van de situatie. Dit onderzoek is inmiddels afgerond en een eindrapport is opgesteld.

Het onderzoek laat zien dat de geuremissie van de meeste onderzochte bedrijven niet of maar weinig afweek van hetgeen van de bedrijven bekend was. Een uitzondering vormde de RWZI Nijmegen, die een duidelijk hogere geuremissie bleek te hebben dan eerder was beschreven. Dit bedrijf heeft naar aanleiding hiervan aangegeven extra maatregelen te gaan treffen om de geuremissie terug te dringen. De resultaten van het geuronderzoek worden besproken met bedrijven en omwonenden.

Momenteel worden de mogelijkheden bekeken om het geurbeleid landelijk te harmoniseren. We wachten de uitkomst daarvan af voordat we besluiten of een lokaal geurbeleid wenselijk is. Op 6 februari van dit jaar hebben we besloten tot die tijd het provinciale geurbeleid onder de Omgevingswet te blijven hanteren. Binnenkort zullen wij uw raad hier verder afzonderlijk over informeren.

Inventarisatie zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Van de grote vergunningplichtige bedrijven is bekend welke ZZS-en zij uitstoten. Voor hen geldt ook een wettelijke plicht om de uitstoot daarvan zoveel mogelijk terug te dringen. Daarnaast is er nog een grote groep middelgrote en kleine bedrijven die mogelijk ook ZZS uitstoten. Wij hebben ODRN opdracht gegeven om ook voor deze categorie bedrijven op TPN-West in beeld te brengen welke ZZS-en worden gebruikt. Vervolgens onderzoekt

ODRN welke van deze stoffen ook daadwerkelijk via de lucht, het afvalwater of het afval in het milieu belanden. ODRN werkt hierbij samen met Deconcern, een Nijmeegs bedrijf dat hier veel ervaring mee heeft. Het resultaat is inzicht in het gebruik en de uitstoot van ZZS-en, zowel bij ons als overheid maar ook bij de bedrijven zelf. Vaak zijn zij zich ook niet bewust van het gebruik en uitstoot van deze stoffen en de gevaren daarvan. In vervolg daarop is het mogelijk bedrijven te informeren en adviseren bij het terugdringen van het gebruik van deze stoffen. Waar nodig en mogelijk zal middels actualisatie van de vergunning, aanschrijving op basis van de zorgplicht, dan wel via maatwerk de uitstoot van deze stoffen aan banden worden gelegd.

Project gezonder vergunnen
ODRN onderzoekt in opdracht van de provincie Gelderland, gemeente Beuningen en gemeente Nijmegen de mogelijkheden om uitstoot van met name stikstofoxiden en fijn stof door bedrijven te verminderen. Dit doen ze samen met bedrijven en in samenspraak met bewoners. Dit project heet 'Gezonder vergunnen, samen werken aan schonere lucht'. Hiervoor is een selectie gemaakt van bedrijven die relatief veel van deze schadelijke stoffen uitstoten. Met elk van deze bedrijven is inmiddels een gesprek gevoerd. Momenteel wordt een eerste inventarisatie naar maatregelen afgerond. Als vervolg daarop worden voor een aantal bedrijven deze mogelijke maatregelen verder onderzocht en uitgewerkt. De keuze voor deze bedrijven moet nog worden gemaakt. Om de omgeving bij het project te betrekken wordt gewerkt met een klankbordgroep. Deze wordt samengesteld uit circa 10 bewoners, bedrijven en belangenorganisaties. De eerste bijeenkomst met de klankbordgroep vindt eind april dit jaar plaats. Meer informatie over dit project is te vinden op de website van het project gezonder vergunnen.

Vervolg rapport industrie en omwonenden van de Onderzoeksraad voor Veiligheid
In het rapport Industrie en Omwonenden van 13 april 2023 doet de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) een oproep aan bedrijven en overheden om de gezondheid van omwonenden van Industrie beter te beschermen en hierover beter met hen te communiceren. Het onderzoek van de OvV is uitgevoerd aan de hand van drie casussen. Eén daarvan betrof asfaltcentrale APN in Nijmegen. Hoewel APN haar deuren inmiddels gesloten heeft blijft de oproep uit het rapport onverminderd van kracht. Het rapport geeft immers een meer algemene beschouwing op de praktijk van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

In de raadsbrief van 27 juni 2023 met kenmerk D230598805 hebben wij u geïnformeerd over dit rapport en onze reactie hierop. Per brief van 26 september 2023 met kenmerk D230884965 hebben we onze reactie op het rapport kenbaar gemaakt aan de minister en de OvV. Daarin hebben we aangeven dat het rapport voor ons een aantal bruikbare aanknopingspunten biedt om mee aan de slag te gaan.

Op dit moment stellen we een uitvoeringsagenda industrie en omwonenden TPN-West op. De belangrijkste aanvullende maatregelen die we naar aanleiding van dit rapport willen nemen worden hier in 3 onderdelen verder uitgewerkt:

- Beter zicht op vergunde en werkelijke industriële emissies
- De relatie met gezondheid versterken
- Samenwerking met bedrijven en omwonenden verbeteren

Bij het opstellen en uitvoeren van deze agenda werken we samen met de gemeente Beuningen, provincie Gelderland, ODRN en ODRA. Ook betrekken we omwonenden en bedrijven hierbij. In de opdracht 2024 aan ODRN zijn middelen gereserveerd om dit jaar al te kunnen starten met de realisatie van deze uitvoeringsagenda. Zodra de uitvoeringsagenda definitief door ons is vastgesteld zullen wij uw raad hierover informeren. Verder blijven we samen met andere partijen meewerken aan de Landelijke "Actieagenda Industrie en Omwonenden" en stemmen we onze eigen aanpak hier mee af.

Communicatie en samenwerking met de omgeving

Uitgangspunten informatie en communicatie met onze stakeholders.
In navolging van het OvV rapport hebben we stilgestaan bij hoe we de informatieverstrekking en communicatie kunnen verbeteren.
We zien onszelf als samenwerkingspartner. We werken met bedrijven, bewoners en andere belanghebbenden aan een gezamenlijk doel; fijn wonen en werken in een gezonde leefomgeving. Om dit te bereiken werken we samen aan schonere lucht.
We maken inzichtelijk wat we als gemeente doen, tegelijkertijd voeren we ook het gesprek over wat eenieder zelf kan bijdragen om luchtvervuiling te verminderen.
We werken aan het herstellen van vertrouwen bij bewoners. We kiezen – waar mogelijk - voor persoonlijk contact, komen onze beloftes na, laten concrete resultaten zien en zijn helder in wat haalbaar is.

Informatie en communicatie met wijkbewoners
In de afgelopen maanden hebben de verantwoordelijk wethouders van Nijmegen en Beuningen alle zes omringende wijken van bedrijventerrein TPN-West bezocht om in gesprek te gaan met de bewoners over hun ervaringen met luchtvervuiling. Deze bewonersavonden werden goed bezocht; de bewoners konden met al hun vragen, zorgen en wensen terecht bij de wethouders.

Alle bronnen die luchtvervuiling veroorzaken kwamen aan bod, maar afhankelijk van de wijkligging en de thema's die daar spelen, kwamen bepaalde bronnen meer of minder aan bod. Naast het beantwoorden van vragen en reageren op zorgen, is er veel informatie gegeven over wat de gemeenten allemaal al doen om de lucht schoner te maken. Op vragen van bewoners wat ze zelf kunnen bijdragen, zijn er tips en adviezen gegeven.

Het 7-wijkenoverleg
Gemeente Beuningen en Nijmegen hebben een structureel overleg met het zogenaamde 7-wijkenoverleg luchtkwaliteit Nijmegen-West en Weurt. Vanuit de omringende wijken van het bedrijventerrein TPN-West zijn wijkvertegenwoordigers aangesloten aan dit overleg. In dit overleg worden de vorderingen en ontwikkelingen in aanpak van de uitstoot door de industrie besproken. De andere bronnen van uitstoot waren geen onderwerp van gesprek. In het najaar van verleden jaar is geconstateerd dat de wederzijdse verwachtingen en rolopvattingen uiteenlopen. Dat resulteerde in verminderd onderling vertrouwen. Hierover zijn we met elkaar in gesprek gegaan en dit heeft geleid tot inzichten waar verder op gebouwd kan worden. Op dit moment herijken we de samenwerkingsvorm; wat is ons gezamenlijk doel en welke samenwerkingsvorm past daar het beste bij.

Nieuwsbrief luchtkwaliteit Nijmegen-West en Weurt
Naar aanleiding van de bewonersavonden is ervoor gekozen de nieuwsbrief over luchtkwaliteit Nijmegen-West en Weurt weer opnieuw uit te brengen. Op 28 maart is de laatste nieuwsbrief verstuurd. Met deze nieuwsbrief houden we bewoners op de hoogte van de ontwikkelingen en activiteiten op het gebied van luchtkwaliteit in Nijmegen-West en Weurt. Alle relevante informatie en ontwikkelingen op alle bronnen van luchtvervuiling worden in deze nieuwsbrief onder de aandacht gebracht. Inmiddels zijn er meer dan 600 abonnees.

Milieutoezicht bedrijven
ODRN voert het milieutoezicht uit bij de bedrijven waarvoor de gemeente Nijmegen bevoegd gezag is. ODRA doet dat voor de bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Er is een ambtelijk afstemmingsoverleg milieu TPN-West tussen ODRN, ODRA, gemeente Beuningen, Provincie Gelderland en gemeente Nijmegen. Hierin wordt informatie gedeeld en vindt afstemming plaats . Vanaf 2024 hebben we in de opdracht aan ODRN structureel middelen opgenomen om milieumetingen uit te laten voeren. Ook hebben we in deze opdracht extra aandacht gevraagd voor het toezicht op emissies naar de lucht en het zoveel mogelijk terugdringen van luchtemissies van bedrijven ter uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA).

Vooruitblik
Ook de komende tijd blijven we werken aan een gezonde leefomgeving door de betere luchtkwaliteit. Zo:

- zullen we de uitvoeringsagenda industrie en bedrijven verder uitwerken, vaststellen en starten met de uitvoering daarvan. O.a.:
    - Opzetten van een systeem van emissieregistratie (inclusief geur) TPN-West
    - Verbeteren van de klachtenafhandeling en klachtenanalyse
    - Het beter verankeren van het gezonder vergunnen binnen het VTH-beleid
    - De mogelijkheden die de Omgevingswet biedt om de gezondheid van omwonenden van industrie beter te borgen in beeld brengen en bekijken hoe deze in de VTH-praktijk het beste kunnen worden toegepast
    - De mogelijkheden van een convenant over gezondheid met bedrijven op TPN-West onderzoeken.
- starten we met de klankbordgroep gezonder vergunnen om samen met bedrijven en omwonenden te kijken waar emissies verder teruggedrongen kunnen worden.
- zullen we de eerste resultaten van de ZZS-inventarisatie delen.
- nemen we een besluit over ons geurbeleid naar aanleiding van de uitkomst van het geuronderzoek.
- maken we een doorstart met het 7 wijkenoverleg in een nieuwe vorm en opzet.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester